

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่อง รูปแบบการป้องกันและเฝ้าระวังการใช้สารเสพติดในชุมชน โดยความร่วมมือของผู้นำชุมชน ภูมิตำบลบ้านเสี้ยว อำเภอฟากท่า จังหวัดอุตรดิตถ์ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเงื่อนไข ปัจจัยสถานภาพของชุมชน ตำบลบ้านเสี้ยว และ ศึกษารูปแบบในการป้องกันและเฝ้าระวังการใช้สารเสพติดในชุมชน จากการร่วมกันคิดของกลุ่มผู้นำชุมชน โดยใช้รูปแบบการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ดำเนินการในช่วงวันที่ 1 พฤศจิกายน 2543 – 28 กุมภาพันธ์ 2545

ผลการวิจัย พบว่า ก่อนที่คณะผู้วิจัยจะได้มีการดำเนินโครงการ ประชาชนเมื่อมีปัญหาจะเป็นลักษณะตัวใครตัวมัน ไม่มีการปรึกษาหารือ โครงการนี้เปิดโอกาสให้ประชาชนมาพูดคุยปัญหาร่วมกัน ทำให้ทราบว่าเกิดปัญหาเหมือน ๆ กัน โดยได้ร่วมกันดำเนินกิจกรรมการคิดรูปแบบการป้องกันและเฝ้าระวังการใช้สารเสพติดในชุมชน คือ 1) ประชุมชี้แจงให้ที่ประชุมประจำเดือนเรื่องการเสพ การขาย การป้องกัน เฝ้าระวังสารเสพติด และติดตามดูแลถึงที่บ้านทุกครั้ง 2) เมื่อได้รับข้อมูลการเสพของเยาวชนนำไปบอกบิดามารดา และนำเข้าไปประชุมประจำเดือนโดยไม่เอ่ยรายชื่อผู้เสพ 3) เฝ้าระวังและป้องกันการใช้สารเสพติดโดยการสอดส่องดูแลของผู้นำ และแกนนำ เมื่อพบจะใช้วิธีว่ากล่าวตักเตือน 4) ดำรงนำข้อมูลผู้ขายผู้เสพให้แก่ผู้นำ และแกนนำ ทั้ง 4 ข้อนี้ เน้นการดำเนินงานภายใต้การตัดสินใจและความต้องการของชุมชนตามศักยภาพของท้องถิ่น ประชาชนสามารถคิดเอง ทำเองได้ มีอิสระ มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ วิเคราะห์ปัญหาร่วมกัน

กระบวนการพัฒนาแบบมีส่วนร่วมเริ่มจากเรื่องที่ชุมชนเกิดและว่เข้าไปสู่เรื่องที่ชุมชนไม่มีประสบการณ์ หรือเรื่องที่ยุ่งยากซับซ้อนขึ้น โดยเน้นบทบาทกลุ่มคนต่อการมีส่วนร่วมตามศักยภาพของแต่ละกลุ่มคนมีอยู่ และให้ความสำคัญกับประชาชนเป็นผู้กำหนดและเลือกแบบแผนในการปฏิบัติของตนเอง รวมถึงการกำหนดกระบวนการให้ได้มาซึ่งแผนปฏิบัติการตั้งแต่เริ่มต้น คือการร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ร่วมวางแผน ร่วมดำเนินการ ร่วมติดตามประเมินผล ร่วมรับผิดชอบ และร่วมรับผลประโยชน์ และการวางแผนพัฒนาต่อเนื่อง ซึ่งถือเป็นพลวัตรของการพัฒนาแบบมีส่วนร่วมของประชาชน

แต่อย่างไรก็ตามเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนต่อไปควรมีการพัฒนาศักยภาพของผู้นำชุมชน และองค์กรท้องถิ่นให้เข้มแข็ง รวมถึงการสร้างเครือข่ายองค์กรประชาชนให้เข้มแข็งต่อไป

ABSTRACT

The purpose of this study was to investigate conditions and situations of the community in Tambon Baan Seo, Amphur Faktha, Uttaradit province and the drug prevention and caution of this community. It also aimed to study the participating contemplation of community leaders. The study was conducted on participating action research which was in progressed on November 1st, 2000 to February 28th, 2002.

The study revealed that the people didn't express their ideas while they had the problems. When the project was processed, the people had talked together about their problems and they realised that they faced with the same problem. The activities of the drug prevention and caution in community were : I) The meeting that talked about taking drug, selling drug, prevention and drug vigilance was held every month. The habitation was then followed after the meeting. II) An information about taking drug of juveniles were reported to their parents and announced to the meeting without identification of the name list of peoples who took drug. III) The community leaders watched out for drug usage in community and advised people who took a drug. IV) The community leaders realized an information about sellers and peoples who took drug from the police. All of activities were focused on the decision making desire and potential of the local community. In addition, the people could think, learn and analyse the problems of community by themselves.

The participating development processes were started from the simple story that occurred in community and moved to the complex story. These processes focused on community participation. The people decided and selected their programs since a project has begun. They came together to think, decide, set a plan, in progress, follow the result, undertake, receive the benefit and plan to develop continuously. These processes were dynamic of the participating development.

However, to maintain the longitudinal development, the potentiality of community leaders, the vigorous of local agency and the people agency's network should be further developed.